

Apotekets substitution af dyre lægemidler til billige kopier sparer danskerne for 2 milliarder kroner om året

18 millioner gange om året skifter apoteket lægens dyre medicin ud med en billig kopi. Denne substitution giver anledning til meget store besparelser for både samfund og borgere, og i 2013 sparede det samfundet for cirka 2 milliarder kroner. Det viser nye tal fra Danmarks Apotekerforening, som har analyseret apotekernes receptekspeditioner og substitutioner i 2013.

For mange lægemidler findes der både et originalt produkt og et eller flere billigere generiske lægemidler, såkaldt kopimedisin. Apotekerne har begge dele på hylderne. 18 millioner gange om året skifter apoteket den dyre medicin, som lægen har ordineret, ud med en billig kopi. Det sparer samfundet for cirka 2 milliarder kroner om året.

Når apotekerne udleverer receptlægemidler til borgere, tjekker de, om der findes en billigere kopi end det lægemiddel, som lægen har ordineret. Dog kan både patienten og lægen modsætte sig, at apoteket substituerer. Apotekerne skal i alle tilfælde oplyse det, hvis der findes et billigere lægemiddel end det, der udleveres. Generisk substitution har været muligt i Danmark siden 1991. Reglerne er løbende blevet justeret siden da.

Apoteket udpeger og udleverer billigste kopi til borgeren

De lægemiddelpakninger, der kan substitueres, inddeles i grupper af substituerbare lægemidler. Den ansvarlige myndighed, Sundhedsstyrelsen, har godkendt kopimedicienen som havende samme aktive lægemiddelstof i samme styrke og form som det originale lægemiddel¹. Det er forudsætningen for, at apoteket må foretage substitutionen.

Den eller de lægemiddelpakninger, der inden for en gruppe er billigst, får status af A-mærkeret lægemiddel. Lægemiddelpakninger, hvor der kun er en mindre prisforskel, som ligger inden for en bagatelgrænse på 5 til 20 kroner - afhængigt af lægemidlets pris - bliver B-mærkeret². Pakninger med større prisforskel bliver C-mærkeret. Tabel 1 viser, at apotekernes substitution sparede samfundet for cirka 2 milliarder kroner i 2013.

Tabel 1: Besparelser ved apotekernes substitution til billig kopi

Merudgift/besparelse i forhold til lægens udskrevne lægemiddel (mio. kr.)		Udleveret som:			
		A-udleveringer	B-udleveringer	C-udleveringer	I alt
Udskrevet som:	A-ordinationer	0	4	4	8
	B-ordinationer	-9	0	1	-7
	C-ordinationer	-1.444	-457	-58	-1.960
I alt		-1.453	-453	-53	-1.959

Kilde: Danmarks Apotekerforenings beregninger.

¹ Sundhedsstyrelsen, april 2013: [Substitution af lægemidler](#)

² Bagatelgrænsen er 5 kr., hvis det billigste lægemiddel i substitutionsgruppen koster 100 kr. eller derunder; 5 pct. af prisen, hvis det billigste lægemiddel i gruppen koster mellem 100 og 400 kr.; eller 20 kr., hvis det billigste lægemiddel i gruppen koster 400 kr. eller derover.

Heraf står apotekernes substitution fra C-mærkede ordinationer til A-mærkede udleveringer alene for en besparelse på mere end 1,4 milliarder kroner. Dette skyldes, at der ofte er en væsentligt større besparelse ved at substituere fra en C-mærket pakning end fra en B-mærket pakning.

Priserne på lægemidler fastsættes i en slags licitation hver 14. dag i Danmark. Det er med til at sikre, at der er en meget effektiv konkurrence blandt kopiproducenter om at have den billigste pakning inden for hver enkelt substitutionsgruppe. Vinder de licitationen, er de nemlig dermed sikret en stor markedsandel for det pågældende lægemiddel i de næste 14 dage.

Apotekerne erstatter dyrt med billigt

Lægerne udskriver oftest de dyre C-mærkede lægemidler, mens patienterne oftest går hjem fra apoteket med den billigste kopi. Dette skyldes, at lægen ofte ordinerer det originale lægemiddel inden for en substitutionsgruppe, hvorefter apoteket foretager substitution til et billigere lægemiddel.

Mens 40 procent af alle ordinationer sker med C-mærkede lægemidler, er det kun i 7 procent af tilfældene, at der faktisk udleveres et C-mærket lægemiddel. Det vil sige, at 5 ud af 6 C-ordinationer substitueres til et billigere lægemiddel, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

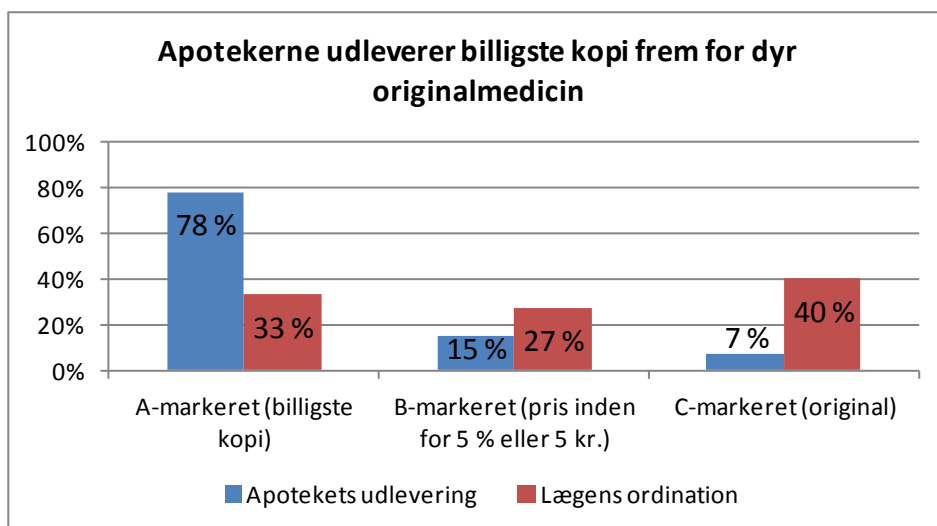
Tabel 2: Lægernes ordinationer og apotekernes udleveringer

	Lægens ordination	Apotekets udlevering
A-mærket	33 %	78 %
B-mærket	27 %	15 %
C-mærket	40 %	7 %
I alt	100 %	100 %

Kilde: Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Det fremgår samtidig af tabellen, at lægerne i en tredjedel af alle tilfælde ordinerer et A-mærket præparat, men at apotekerne i næsten 4 ud af 5 tilfælde udleverer de billigste A-mærkede lægemidler til borgeren. Apotekerne udleverer således mere end dobbelt så ofte et A-mærket lægemiddel, som det sker, at lægen ordinerer et A-mærket lægemiddel.

Hvis man sætter lægens ordination direkte op imod det, som apoteket udleverer, illustreres det, hvor ofte apotekerne substituerer fra et dyrt C-mærkede lægemiddel til det billigste A-mærkede lægemiddel. Herved fremkommer den største andel af borgernes og samfundets besparelse, som det også fremgår af tabel 1.

Kilde: Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Apotekerne substituerer til en billigere kopi 18 mio. gange årligt

Danskerne køber cirka 58 millioner pakker receptpligtig medicin om året, hvilket i gennemsnit svarer til 10 pakker receptpligtig medicin per borger. I cirka 34 millioner af tilfældene er det principielt muligt for apotekerne at substituere, fordi der findes parallelimporterede eller generiske varianter af det samme lægemiddel. Heraf substituerer apotekerne i godt 18 millioner tilfælde, det vil sige ved over halvdelen af ekspeditionerne. I de øvrige tilfælde er der typisk ikke mulighed for at substituere til en billigere pakning, enten fordi lægen allerede har ordineret den billigste pakning, eller fordi patienten eller lægen har fravalgt substitution.

Den samlede besparelse på kopimedicin er over 5½ milliard om året

Apotekernes substitution til billigere kopier alene sparer direkte samfundet for cirka 2 milliarder kroner om året. Men den samlede besparelse på kopimedicin er 5,7 milliarder kroner om året sammenlignet med 2001.³ De resterende cirka 3½ milliarder kroner sparer danskerne på, at lægen allerede har ordineret en billig kopi.

Når et nyt lægemiddel kommer på markedet, er det normalt beskyttet af et patent. Det medfører, at der ikke er andre firmaer, der må fremstille det pågældende lægemiddel. Der er derfor ingen kopier og ingen konkurrence på prisen, så længe patentet er gældende - bortset fra parallelimport. Efter nogle år, når patentet udløber, bliver der mulighed for at andre firmaer kan lave kopier af det pågældende lægemiddel, hvorved der opstår en priskonkurrence.

Den fri priskonkurrence – sammen med apotekernes effektive substitution til billigste kopi – sikrer, at priserne på kopimedicin er lave, og at markedsandelen på kopimedicin er høj, hvilket tilsammen medfører, at danskerne får den billigst mulige medicin på apoteket. Dette resulterer derved i besparelsen på over 5½ milliard kroner for danskerne.

³ Danmarks Apotekerforening, maj 2014: [Patentudløb og apotekernes substitution af lægemidler sikrer danskerne en besparelse på over 5½ mia. kroner](#)